

Medlemsblad för Svensk-Lettiska Föreningen

Nr 2 (29) 2003, augusti

Ordförande: Torgny Wiktorsson, tel 08-782 92 19, 070-481 91 04,
e-post: torgny.wiktorsson@tco.se
Redaktion: Rune Bengtsson, Siargatan 11, 5 tr, 118 27 STOCKHOLM
tel 08/740 42 53, 782 26 37, e-post: rune.bengtsson@prv.se
Postgiro: 94 86 93-7, medlemsavgift 150 kr
Hemsida: www.svensklettiska.se

Kalendarium för hösten

Svensk-lettiska föreningen planerar följande aktiviteter under hösten 2003. Alla hälsas hjärtligt välkomna.

1. Lördagen den 20 september är det folkomröstning om EU-medlemskap i Lettland. På lettiska ambassaden hållen man öppet för röstning 7.00-22.00. Valvaka vidtar efter att röstlokalerna har stängt. Svensk-lettiska föreningen deltar. För detaljer: se föreningens hemsida www.svensklettiska.se eller ring någon av kontaktpersonerna ovan.
2. Tisdagen den 30 september klockan 18:00 (Plats: TCO-huset, Grev Turegatan 33) anordnar föreningen ett program kring Lettlands politiska situation i ljuset av resultatet av folkomröstningen. För detaljer: se föreningens hemsida eller ring någon av kontaktpersonerna.
3. Måndagen den 13 oktober klockan 18:00 (TCO-huset) anordnar föreningen Zolekväll. Se bifogade spelregler.
4. Torsdagen den 6 november klockan 18:00 (TCO-huset): filmkväll. Vi ser filmen "Kurpe" (Skon), en humoristisk film med allvarlig botten.

Bistånd genom Lettlands Röda Kors.

Liksom några år tidigare har föreningen kunnat bistå Lettlands Röda Kors, främst verksamheten med soppkök. LRK har nyligen rapporterat vintersäsongens verksamhet. Av rapporten framgår att den utsatta stadsdelen "Latgale" i Riga genom detta bidrag kunnat utspisa 7 020 personer med över 28 tusen portioner. Vidare har matpaket ordnats för sjuka, som ej kunnat komma till "Soppköket".

I vardera Daugavpils och Talsi distrikten har 200 LVL utdelats till särskilt utsatta familjer och på samma sätt 150 LVL i Gulbene.

Som vi tidigare meddelat har dessa bidrag möjliggjorts genom att Kung Karl Gustaf ställt medel till förfogande. Vissa andra mindre gåvor har också ställts till föreningens förfogande. Dessa medel möjliggör att föreningen genom LRK gör en motsvarande insats även kommande vintersäsong.

John Crafoord

Möten och kulturmöten

En tropisk julikväll ombord på Baltic Kristina råkade jag på Christofer Tham i grillen på akterdäck. Christofer som är chef för det svenskägda hotellet Amrita i Liepaja hade på ett kunnigt och fångslande sätt guidat Svensk-lettiska föreningen vid vårt besök i staden förra sommaren. Tillsammans med Christofer satt en dansk företagare som i 10 år drivit ett företag i Ventspils. Under kvällen anslöt sig även en f d student i lettiska som senare blev chef för Electrolux i Lettland. Jag hade hamnat i ett sällskap med skandinaviska affärsmän verksamma i Lettland.

När mörkret hade fallit och fyrarna i Engure, Mersrags och Roja blinkade emot oss på babordssidan och vi närmade oss Kolkas rags hade vi hunnit språka om de skandinaviska pelletsfabrikernas uppgång och fall i Lettland. Om de goda relationerna mellan ryssar och letter på arbetsplatserna – här hade både danskar och svenskar mycket att lära ansåg man. Om skillnaderna mellan hur danska och svenska massmedia väljer att framställa Lettland. Om det lettiska näringslivets och turistnäringens brist på känsla för hur man säljer sina varor till väst. Under kvällen hade Christofer också låtit sig övertalas att skicka bidrag till vårt medlemsblad. Här kommer det första.

Maija Grinbergs

Härliga Liepaja!

De flesta medlemmarna i svensk-lettiska föreningen tror jag har en anknytning till Lettland sedan gammalt, men bor i Sverige. Med mig är det tvärtom – jag är ursvensk men har fått förmånen att arbeta i detta fantastiska land på rätt(!?) sida Östersjön.

Lettland – mentalt låg det ju på andra sidan jorden. Väl här i Liepaja blev jag först lite besviken, eftersom letterna både såg ut och verkade vara som svenskar. Det var inget exotiskt alls. – Ack vad jag bedrog mig, strax visade sig avgrundsskillnader i våra kulturer!

Etiketten är ju väsentlig, och snabbt fick jag lära mig det viktigaste; jag hälsar nu ordentligt på folk, med ”god morgon!” och ”god dag!”. Här duger det inte med ”ööh, läget?” Även på mina arbetskamrater hälsar jag varje morgon, och till alla män sträcker jag fram handen – men aldrig över en tröskel, och Gud förbjude, aldrig sträcker jag fram min karda till en kvinna även om det inte syns en tröskel så långt ögat når. – Jo, det kan jag göra, men bara om hon sträcker fram sin hand först – och då känner jag mig mycket hedrad. I storstan i nordost har de glömt en del av det här tyvärr, men i Liepaja i Kurzeme håller vi på formen.

Lettiska kvinnor är märkliga överhuvudtaget. De är inte bara vackra, de klär sig och betar sig vackert och skäms inte ett dugg för det. Det konstigaste är att de faktiskt inte heller blir underlägsna av det. De behöver inte gå i gympadojor och spotta snus för att få lika högt värde som männen – de sitter glatt på höga chefsposter utan att från landet i väster ha hört talats om hur man blir jämlik. Män öppnar dessutom dörren för kvinnor – och diskriminerar dem inte för det.

Visst är det märkligt här på andra sidan jorden!

Att göra affärer har sin speciella charm. Om jag som säljare vill träffa en tänkbar kund blir jag väl mottagen, och får uppskattning för att jag gjort mig besväret att åka till dem. Uppträder jag som köpare blir det däremot knivigare.

I snart ett år har jag försökt få en offert på en anläggning för luftkonditionering – en order på cirka 30 000 Ls. De har varit här en gång och vi har ringt ett otal gånger men ingen offert för det. Jag inser att jag inte stått med mössan i hand och varit tillräckligt hövlig. Självklart borde jag bjudit säljaren på fina middagar. Jag lär mig nog så småningom.

En intressant företeelse är att det alltid är direktören som gör affärer. Om någon i ett företag vill sälja t ex skosnören till ett annat företag, så går det inte utan att chefen till denne någons chef ger order om det – skriftligt. Den högste chefen pratar med det andra företagets chef, som i sin tur går neråt i sin organisation. Att skosnören skulle ha en ytterst marginell betydelse i företagen är oväsentligt. Inga kontakter härs och tvärs här inte, utan ordning och reda på vem som pratar med vem.

Ringer jag till ett företag och säger att jag har hört talas om deras förträffliga varor och ber dem skicka en produktbroschyr, får jag ibland – ganska ofta förresten – svaret att direktören inte är inne, och jag får återkomma senare. Ibland kan direktören vara på tjänsteresa och semester en månad eller två, så det kan ta sin tid.

Tyvärr har den sovjetiska försäljningstekniken helt försvunnit i butiker. Här blir man genast bemött med ett leende och erbjudande om hjälp. Lite synd på sitt sätt.

Tid förresten, det har jag lärt mig, det lägger man i Liepaja företrädesvis på att lyssna på musik, sitta på stranden och dricka en öl, grilla i trädgården och dricka kvass eller på fester i största allmänhet. Det finns ju många anledningar till fester. Födelsedagar, namnsdagar, tre- och-etthalvårsjubiléer, vacker väder, bra resultat i firman, dåligt resultat i firman, lördag, tisdag eller att bastun nu är varm (det här var några exempel). På fester kan man dricka sig full, så mycket liknar Lettland Sverige – men däremot blir aldrig någon högljudd och ingen betar sig illa för det. (Måtte letterna var av en annan ras?)

Det är så mycket mer fantastiskt här som måste upplevas – välkomna till Liepaja!

Er förtrogne

Christofer Tham
boss@amrita.lv

PS

Tips om färdvägar:

Färja:

Liepaja - Karlshamn

Ventspils - Nynäshamn (Scandlines har tagit över TT-lines linje)

Flyg:

Stockholm-Palanga; Swedline www.swedline.com <<http://www.swedline.com>>

Köpenhamn-Ronneby-Palanga; Swedline

Göteborg-Kristianstad-Palanga; Direktflyg www.direktflyg.com
<<http://www.direktflyg.com>>

Malmö-Palanga; Air Lithuania www.airlithuania.lt <<http://www.airlithuania.lt>>

Palanga-linjerna är utmärkta om man vill till västra Lettland. Dessutom är de billigare; själv flyger jag Stockholm-Palanga för SEK 1600 tor med bokning tre veckor i förväg.

Svensk-lettiskt ungdomsutbyte

Under de sista sommarlovsveckorna var 15 ungdomar i åldern 15-17 år, från Andrupene kommun i sydöstra Lettland, på besök i Sverige. Projektet finansierades med medel från EU:s ungdomsutbytesfond. Under den första veckan var de lettiska ungdomarna på läger på Vässarö i Roslagen, tillsammans med jämnåriga svenska ungdomar. Lägerprogrammet var en blandning av segling, klättring, terränglekar, hantverk, diskussioner om ungdomsfrågor och framtidsfrågor, film, disco mm. Under veckan bodde alla tillsammans och turades om med matlagning och andra praktiska sysslor.

Därefter var det dags att resa till Vällingby och för de lettiska ungdomarna att flytta in hemma hos de svenska ungdomarna och deras familjer. Under dagarna tittade vi på Stockholm, besökte Lettlands ambassad, hade ytterligare gruppdiskussioner, var på Gröna Lund och avslutade med en grillkväll med kubb och brännboll.

I samband med avresan från Frihamnen kom Dace från Sveriges Radios lettiska redaktion och intervjuade letterna. De var mycket nöjda med Sverigevistelsen och tyckte att tiden varit alltför kort. Deras främsta intryck var att Sverige är fyllt av snälla människor och att ungdomar här har mycket mera frihet att bestämma över sin vardag än de själva har. ("På sommarlovet, ja", kommenterade en av svenskarna när jag översatte.) De svenska värdfamiljerna kan räkna med att få besök "om jag får möjlighet att resa hit igen".

Inför nästa sommar kommer vi att söka pengar för att ge de svenska ungdomarna möjlighet att prova på livet i Andrupene.

Kerstin Aronsson